

Pasaullnēs fantastikos Aukso fondas

Colin Wilson

VORU PASAULIS

CITADELĒ

Colin Wilson
CITADELĒ

Mokslinis fantastinis romanas

LEGENDINIS VORŲ PASAULIS SUGRĮŽTA

Žiloje senovėje žmonija, išsigandusi gigantiškos kometos, pabėgo į žvaigždes.

Žemėje suklestėjo protaujančių vorų bei vabalų bombardyrų civilizacija. Likę žmonės degradavo ir tapo vorų naminiais gyvuliais.

Vienintelis Nialas, apsilankęs Deltoje, aptikęs Baltąjį Bokštą, užsitarnauja vorų pagarbą. Netrukus jis tampa visų miesto žmonių valdovu. Tačiau tada likimas smogia skaudžiausią smūgį: moterys pradeda gimdyti siaubingus išsigimėlius. Kokia to priežastis? Kas kaltas? Ar tai jau visiškas žmonijos galas?..

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
242 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Colin Wilson - SPIDERWORLD: THE CITADEL
New York, Berkley books, 2000

Copyright © by Colin Wilson, 2000

Cover art copyright © by Bruce Pennington, 1997

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2002
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Prieš daugelį metų radioaktyvi Opiko kometa užkliudė savo uodega Žemę. Beveik visi žmonės, norėdami išvengti mirties, išskrido erdvėlaviais į artimiausias žvaigždes. Kentauro Alfos planetoje jie rado tinkamą gyventi aplinką ir, pavadinę šią planetą Naująja Žeme, įsikūrė.

Kometos uodegos medžiaga, patekusi į Žemės atmosferą, užnuodijo ją ir nužudė 90 procentų mūsų planetos faunos. Be to, Opiko kometa užnešė Žemėn ir naują gyvybės rūšį: penkis milžiniškus augalus. Vienas iš jų išbujojo atogrąžinėje Didžiosios Deltos srityje ir, tik pusiau iškilęs virš dirvos sluoksnio, atrodė kaip nedidelis kalnas. Šie milžiniški augalai ateiviai turėjo nepaprastą telepatijos galią, nes gimtojoje planetoje jų evoliucija vyko kolektyvinės minties pastangomis. Tačiau čia, Žemėje, ji netrukus sustojo, mat penkios superbūtybės neįstengė sukurti pakankamai galingo mentalinio lauko. Išėitis tebuvo viena: reikia sukurti kitas superbūtybes, pagreitinus vietinių gyvybės formų evoliuciją. Todėl augalai ateiviai virto gyvybinės energijos persiuntimo stotimis. Visi gyvi padarai, sugebantys pagauti Žeme sklindančias vibracijas, ėmė vystytis neįtikėtinai sparčiai.

Deja, dauguma aukštesniųjų gyvūnų, tarp jų ir

žmogus, buvo pernelyg pažengę evoliucijos ke-
liu, todėl nebegalėjo priimti superaugalų siun-
čiamos energijos. Užtat vabzdžiai pasirodė besą
nepaprastai imlūs šioms vibracijoms; nenuo-
stabu, kad miriadai vabzdžių netrukus tapo tik-
rais gigantais. Tačiau imliausi buvo vorai. Štai
kodėl jie netrukus įsigalėjo visoje Žemėje. Žino-
dami, kad už viską turi būti dėkingi energijai,
gautai iš milžiniško Deltos augalo, vorai ėmė
garbinti jį kaip Didžiąją Deltos Deivę.

Nialas, užaugęs dykumoje ir vienintelis iš žmo-
nių aplankęs Deltos deivę, vorų imamas itin
gerbti ir paskelbiamas Deivės Pasiuntiniu. Vorai
Nialui paveda valdyti miestą, kurio paslaptis
žmogui atskleidžia Baltasis Bokštas – kompiute-
ris, paliktas stebėti Žemę, dažniausiai apsireiš-
kiantis Stygmasterio (Stygo) pavidalu.

PIRMA DALIS

MIESTO PLĒŠRŪNAI

Nialas stovėjo prie atviro lango ir žvelgė tiesiai prieš save, į pilką rauplėtą apleisto pastato sieną. Iš tyro, žydro dangaus į veidą tryško skaidūs saulės spinduliai, lengvas vėjelis, nuslydęs per palangę, bejėgiškai bloškė žmogui į kojas gelsvas dulkes. Kartkartėmis įkyriai zvimbama pasirodydavo nedidesnė už pirštą žalia musė, apsukdavo palei sienas garbės ratą ir neradusi nieko įdomaus nulėkdavo toliau. Iš gatvės ataidėdavo čia linksmi vaikų šūksniai, čia kapotos prižiūrėtojų komandos, bet miesto valdovas visiškai nereagavo į aplinką - jis sustingo it voras sargybinis prie rūmų durų, kurio neatskirsi nuo statulos.

Sugirgždėjo durys. Į kambarį įėjo Džarita, nerūšiai kostelėjo. Nialas nė nekrustelėjo. Mergina pamindžikavo, ketino žengtelėti į priekį, bet sutrikusi sustojo nesiryždama pertraukti pono apmąstymų. Kambarinė nenumanė, jog vorų miesto valdovas nemąstė. Jis jautė. Tai vyko jau ne pirmą kartą nuo tada, kai iš Visatos gelmių atėjusi Deltos Deivė patikėjo jam valdyti pasaulį: jis susiliejo su miestu.

Nialo sąmonė išsiplėtė ir tarytum apgaubė milžinišką žmonių ir gigantiškų vabzdžių knibždėlyną, įsiurbė jį, tapo neatskiriama jo dalimi. Jis juto veikiau ne kiekvieną vorą, vabalą arba žmogų atskirai - nors, be abejo, buvo ir toks pojūtis, - o neaprepiamą gyvą padarą, sudarytą iš susipynusių visų gyventojų gyvybės laukų, minčių, jausmų. Kaip vienalaščiai gyvūnai - mažutės kūno dalelės - susijungia į labiau išsivysčiusį organizmą, taip ir miesto gyventojai, patys to nepastebėdami, virto naujos, stambesnės, gyvos būtybės dalelėmis. Toji būtybė sirgo.

Dar neužgijo arsenalo sprogimo palikta žaizda, žmonės dar neapsiprato su jiems padovanota laisve, o miesto kūne jau brendo naujas pūlinys.

Nialas, kuriam valdymo pradžioje teko medžioti paslaptingojo Raganiaus iš juodųjų kalnų šnipus bei tramdyti įsismaginčius vorus žmogėdrams, nė neįtarė, kad pati baisiausia nelaimė ištiks ne dėl Sutarties pažeidimo, o dėl jos laikymosi.

Vorai visuomet mėgo žmogaus mėsą, laikė ją didžiausiu delikatesu, tačiau po Skorbo mirties ir jo bendrininkų pasmerkimo myriop šventai laikėsi duotos priesaikos ir jokiomis aplinkybėmis žmonių nepuldinėjo. Jie medžiodavo kirus, muses, žiurkes, kurių jau beveik neliko, jie badavo,

bet dvikojų neliesdavo. Beje, kiekvienas voras budelis galėjo išgyventi be maisto bemaž metus - jis tiesiog nustodavo augti.

Deja, pirmos tokio sąžiningumo pasekmės pasirodė besančios gan nemalonios.

Pirmiausia lavonai pradėjo kauptis vergų kvar-tale. Vorų mieste labai neįprastas reiškinys - juk anksčiau žmonės tiesiog išnykdavo be pėdsakų patekę į aštuoniakojų medžiotojų cheliceras arba tinklus; sava mirtimi jie mirdavo gan retai. Vergai, arba nebalsuojantys piliečiai, kaip kad dabar juos buvo įprasta vadinti, iš pradžių nekreipė į negyvėlius dėmesio. Nepaisant naujo vardo jie liko tokie, kokie buvo anksčiau - bjaurūs besmegeniai, visiškai išsigimusi vienuoliktoji ir dvyliktoji žmonių-vergų karta. Bet netrukus šlykštus dvokas pramušė abejingumo luobą, ir vergai pradėjo gabenti lavonus į sąšlavyną kartu su kitomis atliekomis.

Nelemtą valandą gandai apie negyvėlius šiukšlių krūvose pasiekė Laisvųjų Žmonių Tarybos narį Brodą. Patarėjas per artimiausią posėdį išdrožė karštą kalbą, reikalaujamas deramai pagerbti mirusiuosius.

Nialas nuoširdžiai manė, kad negyvėliams jautas pats, ar jie bus užkasti į žemę, ar sudeginti,

tačiau patarėjas Masigas ir patarėjas Dionas vos nesusimušė gindami kiekvienas savąjį laidojimo ritualą. Gudragalvis Simeonas, geriausias ir vienintelis miesto gydytojas, norėdamas nuraminti nervus, pasiūlė savaitei atidėti svarstyimą.

Bet jau po poros dienų ne posėdžiai buvo galvoje: Simeonas pastebėjo mieste dirbančius nebalsuojančius piliečius, kuriems ant kūno juodavo didžiulės dėmės, o ant pečių ir po pažastimis pūpsojo pūslės. Perbalęs iš siaubo jis puolė į vergų kvartalus ir beveik kiekviename name rado mirštančių arba jau negyvų žmonių.

Epidemija užgriuvo miestą staiga, kaip vapsva užkranta sočiam apsnūdusiam vorui ant nugaros. Atidžiai apžiūrėjus paaiškėjo, kad beveik visi nebalsuojantys piliečiai yra užsikrėtę baisiaja liga. Paklausęs Baltojo Bokšto patarimo Nialas griebėsi seniausios ir vienintelės galimos, nors ir gan griežtos priemonės - karantino. Jo paprašyti vorai per kelias valandas aptvėrė vergų kvartalą savo lipniais siūlais. Drakoniškos priemonės davė rezultatų: iki tos dienos, kai liga visgi pasiekė pilnaverčių žmonių kūnus, Simeonas surado keletą sveikstančių vergų ir iš jų kraujo serumo pagamino vakciną.

Iš šimtų tūkstančių vergų gyvi išliko vos tūkstantis. Kalnai pusiau suirusių lavonų buvo sunešti ant upės kranto, kur Doginsas sudegino juos, pasinaudodamas vabalų išduotu pjautuvu, Nialo, Mirties Valdovo ir Šeimininko akivaizdoje. Valdovai vienbalsiai nusprendė nelaikyti šio ginklo panaudojimo atvejo Sutarties pažeidimu.

Būtent tomis įtemptomis epidemijos dienomis Nialas išmoko jausti miestą, sąmone susilieti su juo. Jis jau regėjo tą akimirką, kai gigantiškasis organizmas ramiai atsikvėps, atsipalaiduos upės pakrantėse tarytum saulės spinduliuose skendinti liepa. Deja... Toji akimirka vis neatėjo. Štai ir dabar sudėtingame troškimų bei lemčių voratinklyje, sudarančiame lengvutę miesto aurą, jo energetinį kūną, Nialas juto įtampą...

Džarita vėl tyliai kostelėjo ir išgąstingai atšoko atgal prie durų.

Nialas krūptelėjo. Plonytis mentalinis ryšys akimirksniu nutrūko, sąmonė tarytum susigūžė sugrįždama į juodąją dėžutę, ir dar keletą pulso tvinksnų miesto valdovas neįstengė atsipeikėti, suvokti, kur jis ir kas jis, bet galų gale krestelėjo galvą ir nusigręžė nuo lango.

- Atėjo Simeonas, pone, - pagarbiai nusilenkė

tarnaitė. - Jis prašė perduoti, kad reikalas labai skubus.

- Taip ir maniau, - pratarė Nialas, prisiminęs pūlinio pojūtį miesto auroje. - Pakviesk jį čionai.

Po grumtynių su epidemija Simeonas pajuodo, susikūprino ir sudžiūvo, jo veidą išvagojo daugybė smulkių raukšlyčių, rankų oda pagelto it pergamentas, tačiau judesiai pasidarė pastebimai tvirtesni ir guvesni, kartais netgi skubrūs.

- Sveikas, Nialai, - nuo slenksčio pasisveikino gydytojas ir tuojau pat apsisuko nervingai trūkčiodamas išblukusios tunikos skvernus. - Važiuojam su manimi, tu privalai tai pamatyti.

- Ką?

- Važiuojam. Kol nepamatysi, nesuvoksi problemos rimtumo.

Nialas nubraukė nuo palangės vėjo suneštas dulkes ir uždarė langą.

- Bent pasakyk, kur važiuosim.

- Leisk paimti tavo vežimą, - tarytum neišgirdo klausimo Simeonas, - mano vežėjai nebepastovi ant kojų.

Šiaip jau vyriausiasis ir vienintelis miesto gydytojas buvo linkęs vaikščioti pėsčiomis. Jodinėti žmonėmis jam atrodė nepadoru. Tačiau kelios

epidemijos savaitės, kurių metu jis miegodavo tik važiuodamas iš vienos vietos į kitą, visiškai pakeitė Simeono pasaulėžiūrą. Dabar jis nedvejodamas drebančia ranka pasiimdavo viską, kas galėjo padėti apsaugoti miestą nuo ligos arba tausoti jėgas siekiant šio tikslo. Jis įsigijo naują namą greta ligoninės (išvijęs iš ten ankstesnius gyventojus), pasistatė miegamajame didžiulę minkštą lovą (anksčiau priklausiusią Kazakui), įsitaisė šildomą baseiną ir net skaitė šviečiant trims lempoms. O į pirmąjį posėdžiaujančio Brodo klausimą atkirto: “Aš neketinu gadinti akių taupydamas apgailėtinus degiosios alyvos lašus. Vieną gražią dieną mano regėjimas gali kažkam išgelbėti gyvybę”.

- Valdovo vežimas kieme, - pranešė iš tamsaus koridoriaus išnirusi Neftisė. Sargybos viršininkė klausiamai dirstelėjo į Nialą. - Ar jūs ilgam?

- Nesijaudink, - nuramino ją Nialas, - kautynių nenusimato.

- Iki pietų sugrįšite?

- Jei gerai pažįstu Simeoną - vargu.

Gatvė tvokstelėjo į jį karščiu. Nialas eilinį kartą nusistebėjo vorų kantrumu. Du sargybiniai būdeliai dunksojo greta priebučio pačioje saulės atokaitoje - nejudantys, nesutrikdomi, nenugalimi.

Nialas atsargiai palietė jų mintis: stebėtinas mirtinos grėsmės ir visiškos ramybės mišinys.

- Nagi, greičiau, - paragino iš vežimo sekundes taupantis Simeonas.

Nialo nuostabai, vežėjai nubėgo ne ligoninės pusėn, o link upės.

- Man reikia maru persirgusių vergų, - be jokios įžangos prabilo Simeonas. - Mes neturime šaldytuvų, kur galėtume saugoti vakciną. Todėl pasveikę vergai visuomet turi būti po ranka. Jų kraujo serumo gali prireikti bet kuriuo momentu! O patarėjas Brodas reikalauja visus paleisti į laisvę. Jis sako, jog net nebalsuojantys piliečiai turi teisę būti laisvi. O kur aš juos paskui gaudysiu, jeigu ką?! Gal epidemija jau užmiršta?!

- Ne, neužmiršta, - atsakė Nialas.

Štai šitaip nuolatos - nebalsuojantys piliečiai turi teisę būti laisvi, kaip ir visi kiti. Bet jų negalima paleisti, jie - vaikščiojantys vaistai. Kaip suderinti ir viena, ir kita?

- O tu įkalbėk juos pasilikti savanoriškai. Skaniau maitink.

- Jau padaryta. O Brodas lenda į jų kambarius ir siūlo išeiti pasivaikščioti! Ko jis kaišioja savo nosį į visus plyšius?! Gal neturi daugiau ko veikti? Iš-

siųsk tu jį kuo toliau, kad jam kur cheliceros į šoną susmigytų. Išsiųsk velniop vykdyti kokio nors pavedimo, juk įsipyko jis jau iki gyvo kaulo.

- Negaliu. Jis patarėjas, o ne pasiuntinys.

- Išsiųsk, Nialai, nes aš neištversiu, panaudosiu bandymams, gamins jis man vakciną, jei liks gyvas. "Aš juos dažnai maitinu, aš juos dažnai maitinu"... tegu pats paragauja.

Nuo emocionalios gydytojo kalbos Nialo dėmesį atitraukė keistas reginys: upės pusėn traukė daugybė moterų, ir kiekviena laikė rankose po kūdikį.

- Kas čia, Simeonai? - uždėjo jis ranką gydytojui ant peties.

- Čia laisvė, Nialai, visu gražumu.

- Tu manęs nesupratai...

- Tai tu manęs nesupratai. Visa tai - laisvės vaisiai. Prieš devynis mėnesius tu sudarei Sutartį ir leidai vyrams bei moterims gyventi kartu.

- Ak štai kas... - pradėjo suprasti Nialas. - O kur jos neša vaikus?

- Į lopšeljį.

- Bet juk pagal Sutartį jos turi pilną teisę pasi- likti vaikus namie!

- Ir ką su jais veiks? Tu gimei ir užaugai dykumoje, Nialai. Šeimoje. O juos išauklėjo vorai. Jiems visą gyvenimą buvo tvirtinama, kad vaikai turi augti atskirai, nuo miesto atskirtoje upės saloje. Už pažeidimą - mirtis.

- Bet Sutartis...

- Juk ne bausmės jos bijo! - karščiuodamasis pertraukė Simeonas. - Tiesiog neįsivaizduoja kitokios padėties. Šit ir neša vaikus auklėti į salą. Gal kas nors namie ir pasiliko, nežinau, bet dauguma - čia.

Kelias ėmė leistis žemyn, ir Nialas pamatė salą, upės vingį priešais ją ir krantą, nubarstyta, apdėta, nuklotą kūdikiais. Tarp kranto ir salos šmirinėjo valtys.

- O Deltos Deive... - aiktelėjo Nialas.

- Neskubėk aikčioti, svarbiausioji dalis dar priešaky.

Vežėjų raumenys išsipūtė, nugaros išsitiesė - dabar jiems reikėjo ne traukti vežimaitį, o stabdyti jį.

- Reikia paaiškinti, kad nuo šiol vaikus galima auginti namie, patiems, kad nebūtina jų atsisaityti, - nesiliovė jaudinęsis Nialas.

- Taip, paaiškinti, - prunkštelėjo Simeonas. - Ži-

nai, kaip einant pro šalį lenkiamasi moteriai, jei ji kalbasi su voru?

- Kuo čia dėtas lankstymasis? - nusistebėjo Nialas.

- Ogi tuo, kad tu užaugai dykumoje, šeimoje, su tėvu ir motina, su broliais ir seserimis. O jie visi, - Simeonas ranka nubrėžė ratą, - vaikų saloje ir apie vaikų auklėjimą turi tokį patį supratimą, kokį tu - apie nusilenkimų taisykles. Bet ir tai nėra svarbiausia. - Gydytojas ūmai atsistojo ir suriko vežėjams: - Sustokite galų gale! Pusę pamestinukų sutrypsite.

Vežėjai atsargiai nuleido ienas ir su palengvėjimu atsisėdo į kelio dulkes. Daugybė vaikų gulėjo kelkraščiuose, ir juo arčiau upės, juo tankiau. Dvi valtys mėgino pergabenti į salą tūkstančius pakrantėje atsiradusių naujagimių, bet nieku gyvu nespėjo visų perplukdyti.

- Iš kur jų tiek?.....